

Den nya funktionshindersservicelagen – hur förbereder vi oss för den nya lagens ikraftträdande 1.1.2025

Rådet för personer med funktionsnedsättning 05.06.2024 § 38

3225/03.04/2024

Beredare

Isosalo Petra

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Inom vårt välfärdsområde verkar en arbetsgrupp; Funktionshindersservicens förnyande, vars uppgift är att stödja förberedelserna för den nya lagens ikraftträdande. Aktuella frågor gällande arbetsgruppens verksamhet och öppna diskussioner.

Sektordirektör, personer i arbetsför ålder Penttinen Erkki

Rådet för personer med funktionsnedsättning diskuterar ärendet.

Beslut:

Rådet för personer med funktionsnedsättning diskuterade ärendet efter presentation av Petra Isosalo. (Bilaga)

Rådet anser att det finns en oro, att regeringen underskattat kostnadseffekterna av lagen. Enligt preliminära beräkningar kommer genomförandet av lagen, att medföra en kostnadsökning inom funktionshindersservicen, vilket behöver beaktas i Österbottens välfärdsområdes framtida budgetering, då den förväntade kostnadsökningen ingår i den totala finansieringen. De subjektiva rättigheterna måste säkras även om välfärdsområdets ekonomiska ramar krymper.

I gällande lagstiftning är svår funktionsnedsättning ett juridiskt begrepp, som regleras separat för varje icke-budgetrelaterad tjänst. Den allmänna definitionen av funktionshinder är relaterad till budgetrelaterade ekonomiska stödåtgärden. Den nya lagen är inte diagnosrelaterad. Genom tillämpningsområdet föreskrivs villkoren för att få tillgång till tjänster. Framst subjektiva tjänster. Utgående från den nya lagen krävs en bedömning av funktionsförmågan. Österbottens välfärdsområde kommer att använda sig av ICF för en bedömning av individens funktionsförmåga för att hen skall få tillgång till vård och tjänster eller förmåner. I och med användningen av ICF kan man på ett helhetsmässigt sätt göra bedömningar, så att även exempelvis personer med psykisk ohälsa kan ha rätt till servicen enligt nya funktionshinderlagen. Bastjänsternas betydelse betonas, dvs. i första hand skall bastjänster användas och det är viktigt att det erbjuds bastjänster av god kvalitet som kan användas av alla. Rådet anser att ICF som bedömningsskala är ett bra instrument, tack vare att ICF modellen ser individen utgående ifrån ett helhetsperspektiv. Tillgången till jämlik service och en rättvis bedömning av funktionsförmågan är av största vikt.

Rådet anser ytterligare att den lag som godkändes under förra regeringsperioden under Sanna Marins ledning var bättre och tydligare, än den lag som kommer att träda i kraft 1.1.2025. Den nuvarande regeringen gjorde en revidering av lagen och rådets bedömning är att det finns en risk att någon grupp blir utan service. Bl.a. nämns personer med Nepsy-diagnos. Det är redan i nuläget svårt att få utredningar gjorda, därför behövs särskilt utvecklingsarbete inom basservicen för att trygga tillgången till behövliga tjänster.

Åldersbegränsningen i lagen oroar också. Vad innebär det exempelvis för en person med kognitiv funktionsnedsättning och som varit berättigad till dagverksamhet då hen uppnår lagstadgad pensionsålder? Uteblir då rätten till dagverksamhet? Var går gränsen mellan funktionsbegränsningar som uppstår på grund av vanligt åldrande och en funktionsvariation som inte är beroende av ålder?

Lagen är ett steg i rätt riktning, men det finns en del oroande moment i de olika formuleringarna. I lagstiftningen har man inte i tillräckligt stor utsträckning hänvisat till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2016). Lagstiftaren har i stor utsträckning fokuserat på funktionsvariationen i stället för att i större utsträckning betona betydelsen av ett vanligt liv. Självbestämmanderätten är inte heller tillräckligt betonad. Bra att man lyfter fram behovet av stöd till arbetsgivare.

Funktionshinderrådet önskar att man inom Österbottens välfärdsområde framledes i mån

av möjlighet hör rådet innan utlåtanden avges. Nu gavs rådets medlemmar möjlighet att per e-post kommentera välfärdsområdets utlåtande. Tyvärr var tidtabellen synnerligen snäv den här gången och helt förståeligt att man inte hann sammankalla till extra insatt möte.

Rådet för personer med funktionsnedsättning påpekade också att det troligen i presentationen fanns ett sakfel gällande "tecken som stöd" en service som ges via kompetenscentret och att det inte är frågan om direkt undervisning i teckenspråk.